

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felolős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyszám ára 4 fillér.
Magyarországon: Negyedévre	8 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Negyedévre	12			Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Magyarországon kívül: Negyedévre	10			
Negyedévre	20			

A felirati javaslat.

— ápril. 14.

Talán a nagy korszakok, 1848 forradalmas érzéseinek, 1861 kiábrándulásának, 1867. föléledett reménységének napjai óta nem szólott urához és királyához a magyar nemzet törvényhozása oly őszintén, oly igazán s a nemzet méltóságának oly erőteljes tudatával, mint azt a képviselőház mai többségének felirati javaslatában találjuk.

A tegnap benyújtott javaslat Apponyi mesterműve. Valóban ennek a nagyszabású államférfiúnak hazafias érzése, politikai belátása és tapintata kellett ahhoz, hogy ez az államirat ilyen tökéletes legyen. A koalíció más-más elvi alapokon álló pártjai vallják a feliratot a magukénak, mert abban nem foglaltatik semmiféle elfeladás, de meg van benne minden, a mit a hazafiak pártkülömbőség nélkül valhatnak és állhatnak.

A felirat mindazt elmondja, a miről az uralkodónak tudomást kell szereznie. Cikornyátlanul, szinte szárazon folynak a felirati javaslat súlyos mondásai, ám nincs azokban egyetlen oly szó sem, a mi oda nem való, vagy amit a király mellőzhetne, vagy félreérthetne. A király igaz szót hall; a mi mindmaig ritkaság lehetett előtte magyar államférfiak ajkairól, a koalíció pedig bátran mutat erre az iratra, ha netán ismétlődnének azon vádak, amelyek programtalanságot és egyöntetű cél hiányát fogták reá. Ebben a javaslatban van lefektetve Magyarország jövő politikája, a melyet más utra terelni többé nem lehet.

Alárendelt körülménynek látszik, mégis fontos már a király megszólítása is „Apostoli király”, nem pedig „császár és király”. Csak is az eddigi többség szolgáltsága mellett történhetett, hogy eddig is nem a megillető címen neveztek a magyar királyt. Előjárójában elmondja a felirat a válság hü lefolyását november 18-tól mindmaig. Programjával jelöli meg a koalíció különösen, a választási jog kiterjesztését széles alapon; a gazdasági

különválást kellő előkészület mellett, a katonai kérdésekben a nemzeti jogoknak a jelvényekben és nyelvben való kidomborítását. Ott éri el mégis hatásának tetőpontját, a hol arra utal, hogy a nemzet akaratának nyilvánítását az uralkodó kívánta s így félre nem érthető nyomatékkal hangsúlyozza a koalíció a válság bizonytalanságának megszüntetését, a többség által hirdetett elvek alapján álló kormány kinevezését. Itt emlékezetes szavakkal találkozunk. A felirat benyújtói ugyanis tiszteletben tartják azon tekinteteket, melyek a felség elhatározását késleltetik, mégis félnek attól, hogy megrendülne az alkotmány valódiságában vetett hit, mert csakugyan ugylátszik, hogy ha a döntésre felhívott nemzet akaratára nem a várt és kívánt irányban nyilvánul meg, akkor az tekintetbe vételre sem számíthat!

Várva várjuk, hogy a feliratban, ha majd az eljut a legfelsőbb helyre, felismerjék a nemzet szívének dobbanását, a mi ha meg nem történik, akkor még igen súlyos megpróbáltatások várhatnak a nemzetre és a koronára!

Politikai hírek.

Bánffy megválasztása. A napnak egyik nagy szenzációja az, hogy báró Bánffy Dezsőt óriási többséggel választották meg Szegeden. Ellenfele volt két stréber és egy tréfás budapesti ur s így valami nagy veszedelem aligha fenyegette őt. Távirati tudósításaink a következőkben tüntetik fel a választási esata képét:

Szeged, április 13. A mai képviselőválasztáson délelőtt 10 óráig leszavaztak Hercegh Mihályra 77-en, báró Bánffyra 71-en, Balassa Arminra 56-an és Maróczy Gézára 7-en.

Szeged, április 13. Délelőtt 11 órakor Bánffyra leadtak 210, Herceghre 118, Maróczyra 17, Balassára 77 szavazatot.

Szeged, április 13. Este hatórára tüzték ki a zárórát. Délután Maróczy 20, Balassa pedig 104 szavazattal visszalépett. Zárókor Herceghnek 298, Bánffynak 880 szavazata volt. Báró Bánffy Dezső 458 szótöbbséggel megválasztott. Bánffyt választói lelkesen ünneplik. A győzelem örömeire körmenetben járják be a várost.

A képviselőház bíráló bizottságai. Budapestről jelentik: A képviselőház IX. bíráló bizottsága Szederkényi Nándor elnöke alatt tartott ülésében Nyáry Béla előadásával igazolta Gáll Sándor, Boda Vilmos és Rakovszky István választását, — a IV. bíráló bizottság pedig Baross János és Benyovszky Sándor gróf mandátumait, mert ezen képviselők megbízó leveleiknek azon hiányát, hogy a képviselőt ajánlókat névszerint nem sorolhatják elő, hiteles okmányokkal pótolták. A VII. bíráló bizottság ehhez fűzi még, hogy az osztályok ezen kifogása panasz nem léteben úgy sem lett volna érvényesíthető. Somogyi Aladár kifogásolt megbízó levelének tárgyalását elhalasztották, míg az ellene beadott kérvényt a kuria végleg elintézi.

A képviselőház ülése.

április 13.

Az elsők között, a kik a Házban megjelentek Eötvös Károly volt. Egyébként is az ő napja van ma, minthogy megokolja indítványát. Justh Gyula elnök is itt van már és fogadja tegnapi nevenapjából kidukáló gratulációkat.

Rakovszky István elnökölt ezuttal először.

A kormány tagjai közül jelen vannak: Tisza István gróf és Lukács László.

A jegyzőkönyvet olvassák fel.

Tisza István gróf megjegyzi, hogy a jegyzőkönyvben az áll, hogy ma Eötvös indítványát tárgyalják. Ez hiba, mert nem tárgyalják, csak megokolják. Kéri kiigazítását.

A Ház ilyen értelemben hitelesíti a jegyzőkönyvet. Szederkényi Nándor, Holló Lajos, Günther Antal bíráló bizottsági elnökök működésük eredményéről tesznek jelentést.

Batthyány Tivadar gróf a felirati bizottság előadója bemutatja a felirati javaslatot. (Helyeslés balon) Kéri kinyomatását és szétosztását.

Felkiáltások balról: Felolvasni!

Elnök: A javaslatot felolvasatom.

Batthyány Tivadar gróf előadó felolvassa.

A felirat ezen megszólítást használja: Felséges Apostoli Király! (Helyeslés a baloldalon.)

A felirat.

Felséges Apostoli Király!

Legkegyelmesebb Urunk!

Felséged folyó év január hó 4-ikén az 1904. évi október 26-ikára összehívott országgyűlést feloszlatta és a nemzet akaratának nyilvánítására felhívta.

A nemzet, bár nagy része súlyos ag-

Sirolin

A legkiválóbb tanácsok és orvosi tudósbetegségeknél, légyszervek veseoktól mint hathatós szer hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik. Elméleti és gyakorlati, elhívítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga jó remény a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4—kor-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alantti céggel legyenellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc)

godalmakat táplált, a felosztásnak törvényessége iránt mégis megfelelt Felséged felhívásának. A választások megtörténtek. A nemzet akarata olyan irányban nyilvánult, hogy Felségednek a kormánya, mely a felosztást javaslatba hozta, az új országgyűlés megnyitását be sem várva, lemondott, mert tudta, hogy az új képviselőháznak támogatását el nem nyerheti.

Azóta több hónap telt el és az ország-nak még mindig nincs olyan kormánya, mely a képviselőház bizalmát bírja. Az országgyűlés működése meg van bénítva. Országgyűlésileg megszavazott költségvetés híján az állami kiadások és bevételek nem bírnak törvényes alappal.

Nem szükséges Felséged előtt bőven kifejtünk az ilyen helyzet tartósságának káros, sőt veszélyes hatását. Egyszerűen rámutatunk egyfelől a törvénytisztélet azon eszkénzésére, az alkotmányos fogalmak szigorúságának azon meglazulására, melyet a törvényes kellékek nélkül vitt kormányzás megszokása feltétlenül előidéz, másfelől pedig azokra, a súlyos károsodásokra, amelyek a nemzetet gazdasági téren fenyegetik, ha éppen most, amidőn egész Európa gazdasági politikáját huzamosabb időre rendezzi, nem tudunk saját érdekeinknek megfelelő módon kellő hatálylyal állást foglalni. Rámutatunk arra a hátrányos állapotra is, a melybe Felséged mindkét államának véde-reje jut, ha Magyarország nem gondoskodik kellő időben a hadsereg kiegészítéséről.

De mindezeneken felül az alkotmányos felfogás készletet arra, hogy legmélyebb hódolattal és teljes bizalommal forduljunk Felségedhez és kérjük olyan kormányt, mely előbb való kinevezését, mely a nemzeti akaratot kifejező képviselőháznak támogatására számíthat. (Élénk helyeslés balfelől.)

Felséged bölcsesége ezen alkotmányos uralkodói jogának miként való gyakorlására biztos támpontokat talál a választások eredményében.

A nemzet a múlt év november hó 18-ikán a képviselőház tanácskozási rendje ellen elkövetett erőszakot határozottan elítélte, azok, akik ezt tanácsolták, elkövették vagy benne bármily módon részesek voltak, vagy ezt jóváhagyták, a mostani Ház bizalmát nem bírhatják. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Noha azok, akik a parlamenti erőszak

ellen együtt küzdöttek és együttvéve többséget nyertek, különböző politikai meggyőződéseket képviselnek, mégis annyi fontos és sürgősen megoldandó kérdésre nézve meg tudnak egymással egyezni, hogy hasznos és egyöntetű működésre képesek. (Helyeslés a baloldalon.)

Mindnyájan akarják a parlamenti reformot és ennek keretében a választói jog kiterjesztését a választókerületeknek a nemzet érdekeihez mért megfelelő beosztásával. (Helyeslés a baloldalon.) Mindnyájan kívánják a kormányzat pártatlan gyakorlása, a tisztviselők jogi helyzete, általában a jogrend és a közsabadság biztosítékainak öregbítését; mindnyájan kívánják a nép széles rétegeinek érdekében fogantatandó adóügyi, közgazdasági és szociálpolitikai reformokat. (Helyeslés a baloldalon.)

A többséget nyert pártok megegyeznek azon törekvésben is, hogy a gazdasági önállóságot a külön vámterülettel és az önálló hitelrendszerrel együtt kellő előkészítés és kellő előfeltételek mellett tényleg életbeléptessék. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

E pártok egyetértésében abban is hogy a magyar hadseregnek — mely az egész hadseregnek kiegészítő részét képezi — nemzeti jellege nyelven és jelvényekben ki-domborítottak. (Élénk éljenzés és taps a baloldalon.)

E kívánságban megegyeznek azok is, akik a végcél tekintetében a legmesszebbmenő álláspontot, az önálló magyar hadsereget vallják, mert programjuk teljes megvalósításának nélkülözhetetlen előzményét látják a közös egyetértéssel már most ke-resztülvihető rendezésben és így ezeket elveik legesekélyebb részeinek feladása vagy felfüggesztése nélkül támogathatják, sőt támogatni kötelesek. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Akik pedig a szóban lévő rendezést nem sürgették, azon meggyőződésre jutottak, hogy a reformok nélkül a jelenlegi súlyos válság az alkotmányosságnak teljesen megfelelő módja meg nem oldható. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Az országgyűlés zavartalan munkára nem számíthat, a hadsereg szükségelt igényei ki nem elégíthetők. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Mindezek tekintetbevételével olyan munkaterv létesülhet, amelynek alapján a kormány bizton számíthat a képviselőház támo-

gatására és amelynek megvalósítása áldást árasztana a magyar nemzetre, semmiben sem gyengitene Felségednek, mint Magyarország kivül mást országok uralkodóinak is hatalmi állását, sőt ezt nagymértékben megszilárdítaná, (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) mert erősebbé és megelégedettebbé tenné e hata.mi állás legbiztosabb támaszát: Felséged hű Magyarországot. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

A parlamenti helyzet tehát a válság gyors megoldását és az új felelős minisztérium kinevezését ne akadályozza. Ha ezek ellenére mégis tovább halasztatnék, úgy — ámbár tiszteletben tartjuk azon tekinteteket, melyek Felséged elhatározását késleltetik — mégis tartunk tőle, hogy megrendülne a nemzetben a hit alkotmányos életünk valódiságában (Ugy van! Ugy van! a baloldalon) mert olyan látszat keletkezne, mintha a nemzeti akarat, melynek nyilvánítására Felséged hívta fel a nemzetet, ha nem a kivált és válasz irányban nyilvánul meg, nem számíthatna tekintetbevételre. (Élénk helyeslés és taps a baloldalon.)

Ezek lapján hazafiui aggodalommal, és egyszersmind hódolatteljes bizalommal ismételve kérjük Felségedet:

kegyeskedjék alkotmányos fejedelmi jogainak gyakorlásával a mai vizsás, az alkotmányosság követelményeivel meg nem egyező helyzetnek véget vetni és olyan felelős kormányt kinevezni, a mely a képviselőház bizalmát bírja és melynek munkaprogramja biztosítani fogja számára a képviselőház támogatását. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Kik egyébiránt mély hódolattal vagyunk Magyar, Horvát- és Szlavonországnak országgyűlésileg egybegyűlt képviselői. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a baloldalon.)

Elnök: A feliratot kinyomatják és szétosztják. A napirendre tüzés iránt a Ház később határoz.

A napirend második tárgyára, Eötvös Károly indítványának megokolására került a sor.

Eötvös Károly mindjárt eluljárójában kijelenti, hogy rövid lesz, mert hisz indítványát a november 18-án valamint december 13-án elkövetett cselekmények kárhöz-tatása és elítélése irántirásban elég bőven okolta meg. A fő az, hogy megállapítsuk

Lais.

— Irta: Jules Jamin.

Anaxagoras elhagyta Phrynet és találkozott egy másik asszonnyal, aki a dus réten lustán gondolatlanul feküdt.

Az asszony egykedvűen nézett rá. A tekintetéből hiányzott a bátorítás, de a megfélemlítés is. Anaxagoras tehát odalépett melléje.

— Madame! — szólt hozzá, mint Hipnolyt Racinnél.

— Uram! — válaszolt a hölgy.

— Félek, hogy zavarom kegyedet!

— Nagyon figyelmes! . . .

Szünet. Az asszonyok csak azért hallgatnak, hogy a partnerük fölvegye a beszélgetés fonalát. Anaxagoras tudta ezt és csipkedni kezdte a hölgyet:

— Haragudna, madame, ha én minden szó nélkül itt hagynám önt és folytatnám az utamat?

— Soha, seigneur!

— És ha ledőlnek ide a fübe az oldalához?

— Akkor sem!

— És ha!?

— Még kevésbé!

— Tehát mit tegyek?

— Ami önnek jól esik!

— Kegyed nem tudja ki vagyok én!

— Császár, filozóf, szerzetes, katona.

Oly mindegy nekem! . . . Férfi, az csak férfi! Herkulesre, micsoda karaktere van kegyednek?!

— Nem tartozom a szabadgondolkodó

hölgyek táborába. Sok szellemet, bájos külsőt örököltem a szüleimtől, akiket tizenöt éves koromban yeszitettem el. Akkor a szülői ház lángok martaléka lett s én a fagyasztóan hideg éjszakában félig meztelenül egy pokolian hosszú, sárga láng oltalma mellett léptem ki a világba, az életbe. Egy patak volt az első akadály az életemben s egy hajóslegény a parton. A hajós becipelt a csónakjába és a szerelemről beszélt. Eleintén nem értettem, később, mikor megtudtam mit akar, beláttam, hogy az egész igen egyszerű és közönséges. Elhagytam a ladikot és elmentem Pynhus király udvarába. Azt hallottam róla, hogy megölte az érzékeit.

Beszéltem a királynak a hajósról és sok más emberről, akik eltakarították utamból az akadályokat.

Ő is beszélt arról, amit a közönséges emberek szerelemnek neveznek.

— Egy élet az! — mondtam a királynak — amelyet csak barátainak nyujtok, ha vágyakoznak rá; a maradékot az állatoknak adom.

Mikor véget ért Pynhus háboruja, amelyet Rómával vívott, Vénus szigetére kerültem. Utálat fogott el a sok aljasság és brutálítás fölött, amelyet ott láttam.

Végre érezni kezdtem, mi a szerelem és elmentem Diogeneshez. Különös férfi volt, senkihez nem hasonlított és sokáig tetszett nekem. Ő és Aristipp betöltötték egy pillanatra az életemet s ami fő, épp oly kevésbé foglaltak le engem, mint én őket.

A Xénokratessal való történetemet ismeri. Soha emberi lény hasonló helyzetbe

nem került, beismerem, meg voltam semmivé. De lássa — s ez megmagyarázza az én filozófiámat — ezt a csapást is kihevertem, elfelejtettem és vigasztalást találtam.

— Tehát — mondta Anaxagoras — kegyedet mindig a hidegségbe vezette. Rosszabb szívtelenebb, hűtlenebb volt, mint Phryne, anélkül, hogy — mint ő — megtalálta volna a boldogságot! . . . Engedje meg, hogy kérdéseket intézzek kegyedhez:

— Mit neveznek az asszonyok boldogságnak?

— Egy szép tunikát, hitelt, karkötőt, szépséget, szabadságot és egy adag karinthiai karmint.

— Hogy köthetjük le magunkhoz a kedvesünket?

— Ha az ember naponta háromszor elfelejti őket; egy asszony gyorsabban veszi észre a szeretője közömbös viselkedését, mint az szolgálatokat, amelyekkel a rendelkezésére áll!

— Mit tegyünk, ha megtudjuk, hogy bűnös az asszony.

— Eltitkolni, hogy ismerjük a bűnösséget, máskülönben soha nem javul meg.

— Mi a különbség egy szerető és egy filozófus között?

— Egy filozófus olyan szerelmes lesz, amennyire az asszony akarja.

— Hogy lesz egy asszony erkölcsös?

— Műveltes véle földet és hordass vizet a kutból!

van-e válság és milyen méretű. A többségnek joga van ítélkezni és így a mostani többség is ítélkezhetik, mondván, hogy a bukott többség csak volt, bolond volt, áruló volt. (Helyeslés a baloldalon.) Azt kérde, minek ül itt ez a kormány, mit keresnek ezek a férfiak is? Nekik itt már helyük nincs, mert a nemzet bizalma nem tartja őket itt. Kérde Tiszától, igaz-e, hogy Perczel nyugdíját november 18-ikától 8000 koronáról 15.000 koronára emelik föl? (Nagy zaj a baloldalon.)

Hellebronth Géza: Szegény emberek pénzét ilyen gazságokra dobálják! (Nagy zaj.)

Eötvös Károly Perczel ezt a főlemelt nyugdíját február 1-vel már felvette.

Farkasházy Zsigmond: Drága zseb-kendő!

Eötvös Károly: Óhajtható, hogy ez a kormány mielőtt távozzék és az ország bizalmára érdemes férfiaknak adják át helyüket. Kéri indítványának napirendre tűzését.

Elnök szünetet rendel, utána Tisza István gróf beszélt.

Tisza István gróf nem találja indokoltak, hogy az indítvány érdeméről nyilatkozzék, még pedig a választások eredményén támadt helyzetnél fogva. De azért némi megjegyzést kell tennie. Eötvös azt kérde, mit keres itt a kormány? A kormány azonnal a választások eredménye után beadta lemondását és nem a kormányon mult, hogy a válságra vonatkozó tárgyalások eddig sikerre nem vezettek. Biztosít, hogy kellemetlen az a kötelesség, a melyet a kormány most teljesít. Addig azonban, míg az utód kinevezve nincs és addig, a míg a jelenlegi kormány felmentve nincs, nem távozhatnak és kénytelen kötelességét teljesíteni. A mi Perczel nyugdíját illeti, azt mondja, hogy a mikor mint belügyminiszter távozott, elfelejtette a lépéseket megtenni, hogy nyugdíjába a köz-törvényhatósági szolgálatban töltött éveit beszámítsák. (Nagy zaj a baloldalon.) Ha megretette volna, már akkor beszámították volna neki ezeket az éveket. (Nagy zaj és tiltakozás a baloldalon.) Most fordult Perczel ilyen kérelemmel a kormányhoz, a minisztertanács méltányolta ezt és a felség jóváhagyta. (Nagy zaj a baloldalon.) És hogy kérelme teljesült, ebben semmi rendkívüli nincs. Az idevonatkozó szabályok jóakaró és méltányos alkalmazása történt csupán. (Nagy zaj a baloldalon.) Az elnök hiába csenget.) Ezt főlemelt fővel állíthatja. Méltányos alkalmazása a szabályoknak ami történt. (Nagy zaj.)

Felkiáltások balról: Judást jutalmaztak. (Nagy zaj.) Ez gyalázat! Ezt nem hisszük! (Nagy zaj.)

Elnök az ülést a láрма miatt felfüggeszti. Szünet után Tisza még csak egy kijelentést tett.

Tisza István: A mi történt az méltányos volt és ez erre érdemes férfiut ért. (Nagy zaj a baloldalon.)

Elnök! felteszi a kérdést, vajjon elfogadja-e a Ház Eötvös indítványának napirendre tűzését.

A Ház többsége elfogadja és az indítványt tárgyalásra a holnapi ülés napirendjére tűzi ki.

Ezzel az ülés fél 1-kor véget ért.

IRODALOM.

Csokonai válogatott munkái. A Csokonai-kör kiadásában megjelentek Csokonai Vitéz Mihály válogatott munkái; a költő halálának százados évfordulójára kiadta a Csokonai kör, sajtó alá rendezte Kardos Albert, a Csokonai kör titkára. A művekkel van ellátva s Csokonai legszebb verseit tartalmazza. Ára 1 korona.

Tanulmány a világrendszeréről. Matyasovszky Andor szívesen foglalkozik természet-filozófiai kérdésekkel, a mi mindenesetre dicséretre szolgál. — Most jelent meg. A világrendszer új elméletének alap gondolata és a most még helyesnek vélt elmélet

kézzelfogható hibái című füzet. A nap mozgásáról, a bolygó rendszerről, földünk jövőjéről a világ bekövetkezőségéről szóló fejtegetéseket találunk benne. A 8 oldalos füzetkéhez a szerző elméletét megvilágító ábra van csatolva.

A nagy válság.

— április 13.

A válság előterében áll most Eötvös Károly vádindítványa és a koalíció felirati javaslata. Az előbbi nem elégíti ki teljesen az ellenzékét, mert úgy találták, hogy Tisza nem rosszalási, hanem vád indítványt érdemelt volna.

Lám, most is hányiveti módon viselkedik és a mint a Perczel Dezső nyugdíjának felszólalásából is kitűnik, ugyan kihasználja, a mit végleges távozáig még kihasználhat. Nem sok kell hozzá, hogy husvét után meglegyen a vádindítvány is.

A feliratról az ellenzék meglepedéssel beszél és lekesedést keltett Bánffy szegedi fényes győzelmének hire.

Politikai körökben egyébről se esett szó tegnap, mint a képviselőház ülésén történtekről. A tárgyalások, vitatkozások középpontja természetesen Eötvös Károly beszéde volt, a melylyel a kormány ellen beterjesztett vádindítványt megokolta. Mint a bomba, úgy hatott ez a beszéd a szabadelvű pártra, a mely tegnap este igen behatóan foglalkozott a dologgal. A pártkörben eleven pezsgő élet uralkodott. Értekezletet is tartott a szabadelvű párt a vádindítvány ügyében és elhatározta, hogy Eötvös Károly rosszalási indítványát a Házban ellenezni fogja.

Az ellenzék magatartásától teszi üg-gővé a történendőket. Ha az ellenzék kiméletlen támadással ront a szabadelvű pártra, akkor nem marad tétlen. Tisza István gróf gyűjti is a haderőt, a melylyel védelmére akar kelni a támadásoknak. Viszont, ha az ellenzék nem provokál újabb harcot, akkor a szabadelvű párt is eláll a beható vitától.

Ezzel azt akarják elérni, hogy elkerüljék annak látszatát, mintha olyan akciónak a mely egyes pártoknak más párt eljárásáról táplált véleményét házhatározatba akarja foglaltatni, akár politikai, akár erkölcsi súlyt tulajdonít.

A függetlenségi pártkörben szintén a vádindítvány került beható tárgyalásra. Az értekezlet természetesen Eötvös Károly javaslatát és annak megokolását mindenben a magáénak vallja és elhatározta, hogy támogatni fogja és azon lesz, hogy a Ház határozatba is foglalja a Tisza és kormányának, valamint a szabadelvű pártnak a nemzeti követelések érvényesülése ellen támasztott akadályok miatt való rosszalását.

A Perczel Dezső volt házelnök nyugdíja tekintetében a függetlenségi pártnak az az álláspontja, hogy a vezérőlbizottság szerezzé be a kormánytól az erre vonatkozó iratokat és ehhez képest tárgyalja az ügyet.

Ezenkívül érdekes eszmét vetettek fel az értekezleten. Azt ugyanis, hogy a Derschatta féle bizottsághoz hasonló bizottság küldessék ki az ügyek intézésére. A vezérőlbizottságtól az indítványt tanulmányozni fogja és előterjesztést tesz a szövetkezett ellenzéknek.

Hátra volt még a függetlenségi párton kívül a koalíció többi árnyalatának állásfoglalása a mai események fölött. A képviselőház ülésén uralkodó hangulatból azt lehetet következtetni, hogy a néppárt, a disszidensek és az ujpárt ellenezni fogják Eötvös Károly indítványát. Ezt különösen a disszidensektől várták, mert a kiléptettek a válság eddigi tartama alatt mindig leszófoltak valamit a függetlenségi párt erősebb törekvéseiből, mindig mérsékelni igyekeztek a függetlenségi párt határozatait s tompítani akarták az ellenzék együttes akciót.

Ezért meglepő volt az értekezlet után hozott határozatuk, a mely szerint szintén támogatják Eötvös indítványát és mindenben csatlakoznak a függetlenségi párt állásfoglalásához. Ugyancsak pártoló határozattal oszlott széjjel a néppárt és az ujpárt is.

A koalíciónak ez újabb együttműködéséből az látszik ki, hogy a függetlenségi politika diadalra jut és sikerülni fog az egyenetlenségek kikerülésével a szövetség által képviselt nemzeti akaratnak érvényt szerezni.

Beck a királynál.

A politikai válság tegnapi eseményei között még egy igen érdekes eset keltett feltűnést. Nevezetesen, hogy a király tegnap két izben is fogadta kihallgatáson Beck báró vezérkari főnököt. Ezt a kihallgatást összefüggésbe hozták azzal a programmal, amelyet katonai részről terjesztettek a király elé, mely szerint a király tegyen engedményeket az ezrednyelv, a zászló és jelvények dolgában. A király azt hiszi, hogy ezekkel az engedményekkel eleget tett a magyar követelményeknek s hogy ezek a kibontakozást lehetővé teszik.

A király holnap kihallgatáson fogadja Pitreich közös hadügyminisztert, Krobotin vezérőrnagy tüzérségi főfelügyelőt, Sebőneich osztrák Landwehrminisztert és Jekelfalussy osztálytanácsost.

Mindezeket a kihallgatásokat a magyar válsággal hozzák összeköttetésbe.

Tollhegyen.

Tantaloszok.

Olthatlan vágyaktól gyötört Tantalosz kinjai ismétlődnek most hazánk szeretett fővárosában, még pedig több száz kiadásban.

A hány ujonnan választott honatyá, annyi Tantalosza van a tisztelt Háznak.

Nem ismeritek Kúszfalvi Kúszó Gézát? Császári és királyi kamarás... Félig-meddig végzett földesur...

Január közepe táján még szolgabírája volt a vármegyének. Jó vívó, valóságos atléta. Választások előtt szemet vetett rá a főispán. Beszélt Tiszával, elhatározták, hogy mandátumot szerez neki minden áron. Ilyen atlétaféle alakokra volt akkor szüksége a gárdának.

Hajh! micsoda fényes álmokat álmodott a nagyreményű ifju 26-ára virradó éjjel! Hogy is ne álmodott volna? Tagja lesz a hatalmas kormánypártnak... Éles közbeszólásokkal, kardja még élesebb pengéjével vonja magára a miniszterelnök figyelmét. Bizonyára ő lesz a párt legkülönb Gézája! Egy-két esztendő se telik bele, már főispán

esz a szolgabíróból. Hiába, az ördög nem alszik!

Nem is aludott. Megválasztották a „snájdig” Gézát. Ezután következtek a tantaloszi kinok!

Mert hajh! Géza kisebbségi képviselő lett! Lőttek a többségnek, lövést lőttek valamennyi Gézának! Fucs a főispánnak, fucs az egész fenegyerekségnek! Lehorgasztott fűvel jár-kél a Kossuth Lajos-utcán és sirtatja az elvesztett szolgabírósgát!

Ez a levitézlett többség Tantalosza. De vajon nincsenek Tantaloszai az új többségnek?

Mért választotta meg magát Szájas Bendeguz fiskális, mért Hébervári Sala, ha nem azért, hogy egész órára való beszédekkel állapítsa meg a haza boldogságát, a saját hírnevét, no meg — a kinek van — az ügyvédi irodája forgalmát is!

Hiába minden: nem lehet, nem lehet és nem lehet! Nincsenek ülések, nincsenek frázisok, tehát hírnév sincsen! Bendeguz és Sala megérezik a bennök rekedt beszélhetőség tantaloszi kinjait, ott vesztegelnek az ösmeretlenség homályában, holott szép pénzen váltották meg a szereplés szinpadára való jégöket!

Ezenkívül is mennyi Tantalosz urak ülnek a miniszteri zsölyékben, Tantaloszok pislognak ugyane helyekre nagy keservesen. Hát még a bank igazgatóság Tantaloszai! A válság keselyűje mardossa őket kegyetlen kegyetlenséggel.

Valóban a Tantaloszok országgyűlése és semmi más ez a gyászos gyülekezet!

NAPI HIREK.

— **Elösmerés Frigyes főhercegnek.** Bécsből távirják, hogy a király Frigyes főherceget eddigi működése iránt való elismerésének és köszönetének kifejezésével, a közös hadsereg főfelügyelőjévé nevezte ki.

— **Változások a hadseregben.** A hivatalos lap holnapi száma közli: Ó felsége elrendelte Galgóczy Antal tábornagynak, a 10. hadtest parancsnokának s prsemysli vezénylő tábornoknak saját kérésére egészségi okokból való felmentését és a 10. hadtest parancsnokává és prsemysli vezénylő tábornokká hornthali Horsetzky Károly tábornagynak zárai katonai parancsnokot nevezte ki zárai katonai parancsnokká Ó felsége varesi Varesanin Mariant, a szerajevói 15. hadtestparancsnoksághoz beosztott altábornagyot nevezte ki. Lauendorfi Latscher Gyula altábornagyot, a theresienstadti 29. gyaloghadosztály parancsnokát, a 9. joesstadti hadtest parancsnokává nevezte ki. Krobuz Hugó tábornagynak, volt zágrábi hadtestparancsnokot 50 éves katonai jubileuma alkalmából saját kérésére történt nyugalmaztatása alkalmából bárói rangra emelte.

— **Gautsch báró — megvakul.** Megrendítő hírt közölnek Gautsch báró, osztrák miniszterelnök állapotáról. Amint bécsi táviratunk jelenti, a nagybeteg állapota délután válságosra fordult. Ha meg is menthetnék még, mindkét szemére megvakul. Bécsi politikai körök s az udvar mély részvétellel viseltetnek a szerencsétlen államférfi sorsa iránt.

— **Háziipari tanfolyamok a kamara területén.** A debreceni keresk. és iparkamara területén 7 háziipari téli tanfolyam áll fenn, melynek fentartására a kamara a földmívelési minisztertől 9000 koronát meghaladó segítyt eszközölt ki. E tanfolyamok melyek Nyírbátor, Püspökladány, Hajduszo-

boszló, Nagykároly, Nyiregyháza, Nagy-Kálló és Károlyi Erdőd községekben illetve városokban voltak szervezve, most tartják kiállításal kapcsolatban évről-évre ünnepségeket. A nyírbátori tanfolyam bezárása ápr. 2-án történt a többieké pedig e napokra esik: Nagykároly és Károlyi Erdőd ápr. 16. Püspökladány ápr. 24. Nyiregyháza és Nagy-Kálló ápr. 30. Szoboszló május 6. A záróvizsgán és kiállításon résztvesz a földmívelési miniszter kiküldöttje és a kamara titkára. Az összes háziipari tanfolyamok Debrecenben május havában közös kiállítást is rendeznek a kamara állandó iparmuzeumában s e kiállítás után a kamara ugyanott tanítónők, felsőleányiskolát végzett tanulók s hasonló körből vett műkedvelők számára nyári szalmafonó tanfolyamot rendez.

— **Teljes tanácsülés.** Ma, pénteken teljes tanácsulást tart Debrecen városa. Ezen az ülésen Domahidy Elemér főispán fog elnökölni és a 14. évi megtartandó rendkívüli közgyűlésnek tárgyait készítik elő.

— **Milyen időnk lesz?** Meteor a következőket jelenti: E hónapnak aránylag a 9–18. ika közé eső időköze, ahol csak a 12. ki gyenge hatású csomópont van közbe, lesz a legállandóbb, ahol, ha a szél megszűnik, kevés esapadék várható, folytonos emelkedő hőmérséklettel. A 18. ki csomópontot követően újra a változatosabb időnek nézünk elébe és pedig 18. ki esős jellegű, az ezt követők 21–23. ki inkább csak szeles, esetleg viharos, de melegebb jelleggel, így a husvéti ünnepeknek szebbnek ígérkezik a második, mint az első napja. A 28. ki hideg fagyos, napkitörés esetére esős, vagy szeles befolyással. Ez április hó legveszedelmesebb csomópontja. Május hóban 4. ki várható esapadék, de inkább csak kis mennyiségben, sőt jégeső is valószínű, a többi csomópontok meleg jellegűek, részint széllél vagy anélkül, 17. ki ismét remélhető esapadék, de a mostani nehéz fejlődés folytán ennek mennyisége sem határozható meg. E 24–26. ki csomópontok fagyos jellegűek, kitörés esetére esőt vagy szelet kapunk. A 30. ki csomópont már újra meleg jellegű.

— **A városháza felügyelője.** Debrecen város tanácsa tegnap tartott ülésén a városháza épületének felügyeletével Hamar László rendőrfogalmazót bízta meg.

— **Világítás a Nagyerdőn.** Régi vágyuk a nagyerdei villák bérlőinek, hogy a város a tulajdonát képező villákba vezettesse be a gázvilágítást, amit a város végül el is határozott és az erre vonatkozó tervek elkészítésével megbízta a gázgyár igazgatóságát. A gázgyár igazgatóság megbízásának annak idején eleget is tett és elkészítette a terveket, valamint a költségvetést is. A megvalósításra azonban fedezet nem lévén, az ügy abban maradt. A tanács most mindezek dacára intézkedett, hogy a villákba mielőbb bevezessék a gázvilágítást.

— **A város hullaszállító kocsija.** Sok szó esett már arról e lap hasábjain is, hogy Debrecen városában szégyenszemre a város utcáin hurcolták végig a halottakat. Ez az állapot mindenképpen felháborított, mert akárhányszor megtörtént, hogy a legforgalmasabb utcán, amikor a legtöbb ember járt-kelt, közönséges talyigán szállították a hullákat a közközház halottas kamrájába. A sok sürgetésnek végre az lett az eredménye, hogy a város tanácsa egy hullaszállító kocsit beszerzését határozta el és megbízta Riesz Henrik kocsigyártót az elkészítésével. A kocsit 560 koronába fog kerülni.

— **A könyvkereskedők munkaszünete.** A helybeli könyvkereskedők, közös megállapodás folytán, 16. án, azaz vásárnapján délután üzleteiket nem nyitják ki.

— **Költő és földbirtokos.** A modern kor ártott a költőknek is. Az idealizmus so-

kat veszített erejéből s — o tempora, o mores — ma már a költő is, a ki mellékesen gazdag földbirtokos, házasságot hirdetés útján akar kötni. Erre vall legalább a következő apróhirdetés, mely egyik fővárosi lapban látott napvilágot:

Vidéken lakó 11,000 korona évi jövedelemmel bíró poéta-földbirtokos szeretne olyan okos, jó kedélyű igazán urileányt levelezni, kinek vagyona is van; kölcsönös megtetszés esetén házasságra számítván. Választ „ő lesz ő” címen a kiadóhivatal továbbítja.

Poéta és földbirtokos! Mily két ellentétes fogalom! Tudja Isten miért, a poétákat nyomorgó, nélkülöző, szenvedő embereknek szeretjük elképzelni s nem gazdag földbirtokosoknak, kiknek évi 11,000 korona jövedelmük van!

— **Vita Strossmeyer felett.** Senki sem próféta a maga hazájában! Ez az igazság teljesebbé be holta után Strossmeyer püspökön is. Szülővárosa, Eszék ugyanis (a mint táviratunk jelenti) nem fogadta el azt az indítványt, hogy az elhunytak arcképét megfestessék a város közgyűlési terme számára. Az indítványozó Csepelics plébános végre azzal a megjegyzéssel vonta azt vissza, hogy Strossmeyer dicsősége nem lesz kisebb, ha képe nem is díszleg a diakovári tanásházban.

— **Meglopott milliomos civis.** H. M.-Vásárhelynek nagy szenzációja van. Egyik polgárától, Nagy Tóth Sámuel uramtól elloptak vagy két millió korona értékét. Egyszerű kékbeli ember a károsult, gazdag polgár, a minők csak egy két városban, talán Debrecenben is akadnak. H.-M. Vásárhely viszonyai általánosságban sok tekintetben hasonlítanak a debreceniekhez, bár közművelődési intézmények, hivatalok és külső tekintetben nem igen versenyezhet Debrecenel, Nagy kiterjedésű, népes földmunkáló város az is. Lakossága emellett szívesen áldoz egyházra, iskolára, közügyekre. Legföljebb abban előzött meg bennünket közgazdasági téren, hogy gazdáik néhány évvel ezelőtt rávetették magukat a börzejátékra; el is bukott közülök néhány. A Nagy Tóthnál elkövetett lopás mutatja azonban, hogy maradt ott azért még garas bőviben. Az esetről különben a következő szűkszavú jelentés jelent meg a sajtóban:

Az esti órákban Nagy Tóth Sámuel idevaló lakos házába betörték. Feltörték a Wertheimszekerényt és onnan körülbelül négyezer korona készpénzt, továbbá kilencvenegy darab hazai, harminc darab vásárhelyi, tíz darab endrődi takarékpénztári részvényt, továbbá a totokomlósi takarékbank A-2. szám alatt betett 5337 korona betéti könyvet és több kötelezvényt vittek el. Az elloptott értékpapírok értéke két millió koronára rug. A tettesek uriasabb külsejű emberek voltak, akik a lopás után kocsin távoztak.

A milliókkal károsult h.-m.-vásárhelyi civis esetére hajh! be sok téntapusztító ember sohajthatna fel ekképen:

— Én Istenem, bár tőlem is lophatnának már vagy két millió koronát!

— **Diákok a Csokonai-ünnepen.** A debreceni százados Csokonai-ünnep iránt nemcsak az irodalmi társaságokban, hanem — amint illik — az ifjuság körében is lelkes az érdeklődés. Így a budapesti egyetemi ifjuság irodalmi és retorikai köre jó előre jelentkezik a Csokonai-körnél, hogy az ünnepre az egyetemi ifjuság 4–5 képviselőt küld, akik koszorut is hoznak magukkal. A

esurgói ev. ref. főgimnáziumot pedig, amelyben Csokonai is tanárkodott, két tanár és két VIII. o. tanuló fogja képviselni.

— **Uj népfelkelőtiszt.** A honvédelmi miniszter Révész Benő századost, a nagykanizsai 9. honvéd gyalogezredtől, a debreceni 3. honvéd gyalogezredhez helyezte át. Révész százados, az Antal Miklós százados halálával megüresedett népfelkelőtiszt állást tölti be és állását a mai napon már elfoglalja.

— **Uj rend az erdei kihágási ügyek körül.** A belügyminiszteriumban néhány bonyodalmasabb erdei kihágási ügynek vizsgálata folytán felmerült a kérdés, hogy az állami adóhivatal, illetőleg ennek hatáskörébe utalt járási erdőgondnokok jogosultak-e 20 koronát meg nem haladó erdei kihágási esetek bejelentésénél az erdőtörvényben megjelölt bíróságok között választani? Esetleg jogosultak-e a főszozolgabírók a hozzájuk bejelentett kihágásokat tárgyalás végett a községi bíróságokhoz utasítani. A belügyminiszter, hogy e kérdést eldöntse körrendeletileg hívta fel a törvényhatóságok figyelmét, hogy tudassák vajjon az erdei kihágási ügyek elbírálásánál milyen szokást követnek. A rendelet tegnap Debrecen városához is megérkezett.

— **Az üzletvezető elutazása.** Tolnay Kornél, a debreceni üzletvezetőség főnöke tegnap délben utazott el Debrecenből. Tolnay hosszabb tartózkodásra Amerikába utazott. A népszerű üzletvezetőt hivatalnoktársai kísérték ki az állomásra, ahol szívélyes búcsút vettek tőle.

— **Rablógyilkosság.** Kalocsán — mint onnan jelentik — Kapitány Rózsa, özv. Fekete Józsefné meggyilkolása ügyében újabb fordulat állott be. Sipos József 16 éves csizmadia segéd tegnap beismerte, hogy gazdájától, aki a megölt házában lakott, hallotta, hogy Kapitány Rózának sok pénze van és ezért elhatározta, hogy a mint alkalma nyílik, kirabolja és ha kell, meg is öli. E hó 5. én este fél 8 órakor gazdája családjával együtt elment hazulról és midőn így egyedül maradt, az öreg asszony konyhájának ajtaján bekopogott, hogy akar vele beszélni. Kapitány Rózsa kinézett, mire Sipos baltával fejbe vágta az asszonyt elesett, de mert kiabált, a baltával össze vissza vagdosta. Az asszony nem halt meg, hanem folyton kiabált, mire Sipos megijedt és a konyha ajtóból kivette a kulcsot. Az asszony azonban hirtelen felugrott és a szobába rohant, belülről bereteszte az ajtót és ott újból kiabálni kezdett. Sipos ezt hallva, a konyhaajtót kívülről bezárta, a kulcsot a kutba dobta, a baltát és kezét a vértől megmosta, a ruháján lévő vérfoltokat betintázta és midőn már az öreg asszony szobájából zaj nem hallatszott, a műhelyben leült dolgozni, amidőn 9 órakor gazdája hazajött, a munkánál találta őt Sipos vallatásakor bevallotta azt is, hogy őt senki sem biztatta ezen tetteire és csak azért fogta rá Fekete Gergelyre, mert a nyomozás alatt a hában azt beszéltek, hogy a tettes nem lehet más, mint Fekete Gergely, aki az asszonynak tartozik és utána örökölni is fog. Fekete Gergelyt ő sohasem látta azelőtt, csak midőn a megölt asszony temetésére Fekete is eljött, egy embertől hallotta, hogy Fekete Gergely és erre figyelmes lett és jól megnézte Feketét. Fekete Gergely igazolta, hogy a kérdéses este a Kalocsáról másfél órányira levő tanyáján volt és védője, Mócsy István dr. ügyvéd azonnali szabadlábra helyezését kérte, a mit a vádtanács a nyomozás és vizsgálat alatt

álló tanuk meghitelesítése után nyomban el is rendelt.

— **Debreceni percc.** Vásár lenne most, de bizony alig hogy észre veszi az ember! Élettelen, néptelen minden, a lacikonyhákba sem igen vetődnek el az emberek. Csak délelőtt is egyetlenegy gubásatyafi jelent meg az egyik sátorban. Fonatost kért, a minék a sodrásába tüstént belefogott a fehér köténes művésznő.

— Kicsi ez lelkem! A nagyobbjából adjék nekem, zsörtölődik a vendég.

— Nincs pedig ebben szemijválogatás! felel meg a sértődött asszonyság.

A vármegyéhez idézték meg a vidéki embert, csak hogy nem jött. Elmaradását aztán a következő irással okolta meg:

„Tekintetes megye!

Kapászati elfoglaltságom miatt távolléti lépéseket nem irányoztatván!

Tisztelettel
Mártony János
viribilis.“

Párbeszéd.

— Hát hogy tetszik lenni, kedves komámuram?

— Hát bizony szenvedélyeskedem, mert nagyon ájeros a levegő lúftja!

— Ugy van, ugy van! Látom is, hogy nagyon lényegtelennek tetszik lenni! Bizony tele van az ájerkobozással!

— No majd csak megsegít a jó Isten! Tisztelem a becses családját komámuramnak!

— Köszönöm szépen! Majd beapreghendálok egyszer komámasszonyomhoz is sajátkezűleg!

— **Uj ügyvéd.** Dr. Tarján Leő ügyvéd irodáját Szent-Anna-utca 5. sz. a. a Gondy-házban megnyitotta.

— **Gyilkosság Sárádon.** A szomszédos Sáránd községben néhány nap óta rémes gyilkosságról beszélnek. Egy Senk András nevű munkás megölte Urbanics László nevű pajtását, akiről tudta, hogy pénze van. A gyilkosságról a következőket jelentik: Urbanics László hét esztendő óta lakik Senk András munkásembernél. A múlt hó közepe téjén Urbanics azzal távozott el Sárándról, hogy hazamegy néhány napra, örökségét felvenni. Két nap múlva visszatért 4000 korona készpénzzel, amelyet boldogan adott át Senknek megőrzés végett, azon időig, amíg a takarékpénztárba helyezi el. Urbanics néhány nap előtt rejtélyes módon eltűnt Sárándról. A munkás társak nem látták s ez gyanus volt előttük. Suttogni kezdtek a faluban is az eltűnésről. A dolog végre a csendőrség fülébe jutott, amely megindította a vizsgálatot. A nyomozás aztán világosságot derített a sötét ügyben. Senkék fáskmájában elásva megtalálták Urbanicsnak összevagdalt holttestét. A gyilkos Senkéket elfogták és hosszas faggatás után bevallották, hogy Urbanicsot ők tették el láb alól. Éjjel ölték meg, amikor aludt. Elmondták továbbá a hajmeresztő gyilkosság részleteit is, amelyek szerint Urbanics azon gödörnek megásásánál, amelybe az ő holttestét eltemették, segédkezett is, mert azt mondták neki, hogy pineét építenek.

— **Megszökött örültek.** A nagy-kállói m. kir. all. elmeógyógyintézetből e hó 1-én éjjel megszöktek: Sampornyák Mihály 36 éves r. kath. nőtlen asztalos segéd kiszebeni születésű és illetőségű és Lelekács János 24 éves gör. kath. nőtlen napszámos szeredményi születésű és illetőségű gyógyíthatatlan közveszélyes örültek. Sampornyák

intézeti ruhát viselt, Lelekács János pedig sötétszínű magán ruhát. Az elmeógyógyintézet igazgatósága a szökésről értesítette a debreceni rendőrkapitányságot, mely megtette az intézkedéseket az iránt, hogy ha a két örült erre venné útját elfogattassék.

— **Életunt péksegéd.** Ismét öngyilkosság. Már szinte közömbösen hangzanak az efféle hírek, mert hiszen alig mulik el nap, hogy egy vagy két öngyilkosság elő fordulna. Ez is sport szenvedély lett manap. Egyik-másik halandó szeret kérkedni azzal, hogy az élet mártírja és nagyobb igazság okáért egyszerűen főbe durrantja, hasba lövi magát. Megiszik félliter marólugot, vagy keres magának valami alkalmas jó helyet, az ajtószarkára. Szinte át vannak hatva az ilyen emberek a halál gondolatából és kezükben a kötéllel, pisztolylyal, vagy méreggel tulvilági fényben ragyognak szemek. Pedig ha tudnák, hogy mennyire nem üdvözül sanyaru lelkük, ott, a szebbik hazában, rögtön lelohadna a halál utáni vágyuk. A tegnapi eset hőse egy elárvult péklegény. Balogh Istvánnak hívják az istenadttát, azért akart meghalni, mert állítólag néhány hónap óta gyomor betegségben szenved. Szent Isten! Ha minden gyomorbeteg ember öngyilkos lenne, akkor ezen a földtekén lézengő gyarló emberiségnek legalább is 50 százaléka oltaná ki önzésképpen életét. Hát ok ez az életuntaságra? Hasba lötte magát a szerencsétlen. Igaz, hogy nem ért vele célt, mert az orvos állítása szerint felépül. Hát kellett ez neki? Most aztán hordhatja időtlen-időig hátgerincében a golyóbist és különösen majd rossz idő előtt azon a helyen, ahol a golyó letelepedett, nem éppen irigylendő hasogatásokat fog érezni, akár a meteor, úgy megérzi az a bizonyos hely a rossz időt, zivatart, szélvihart, jeges esőt stb. Azért hát sose igyekezzék ily módon megválni az élettől senki. Nem érdemes ám csak így puffra meghalni.

— **A kis Klárka panasza.** A kis Klárka ott ül az apja térdén és vigan csókolja a papája arcát. Ejnye be kemény a papa bajusza! . . . olyan, mint a serte! én ugyan többet nem csókolom meg! Mit tehetett a gyermekét forrón szerető apa, Hajdusági pedrót vett, a mely pár nap alatt puhává s selymessé tette a bajuszát s a kis Klárka sem duzzogott többé.

— **Primadonnáink bucsuzása** alkalomával közönségünk minél kedvesebb és maradandóbb emléktárgyval óhajtja kitüntetni hedvenceit. Természetes, hogy az ezüstkoszoru — minden művész vágyainak tárgya — a lekeresettebb. Rendeltek is a napokban többet ékszereszeinknél így a Löfkovits Arthur s Blau Lipót fiai cégekél is.

x **LETZTER JOZSEF** fényképészeti festészet és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. d. Ujjalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kiakatban.

x **Mentze Henrik** újdonságok áruházában nagy változás és átalakítás miatt az összes raktáron levő áruk **rendkívül leszállított áron** adatnak el. Egyes áruk, melyteljesen kiárultatnak **gyári áron alól is.**

x **Naponta friss érkezésű tea és főző vaj.** Kertész Sándor fűszer kereskedésében Kossuth utca.

x **Alkalmi vétel folytán:** 55 krajcártól kezdve kaphatók jó minőségű fiu kalapok és 85 krajcártól kezdve kaphatók jó minőségű férfi kalapok, ingek, nyakkendők, sétatokok, gyermekjátékok és számtalan cikkek fél áron; Miklósné és Társa bazárüzletében, nagytőzsde mellett.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Április 14. Pénteken: A Szentbernáti barátok. Színmű.

Április 15. Szombaton: Váljunk el. Vigjáték.

Április 16. Vasárnap d. u. Emigráns. Korrajz. Este János vitéz. Daljáték.

Április 17. Hétfőn: Ifjuság. Színmű.

* **Színházi hírek.** Pénteken kerül harmadszor színre Ohorn Antal 5 felvonásos színműve, „A szentbernáti barátok”, Arday Ida és Faragó Ödön bucsujával — Vasárnap két előadás lesz, d. u. Ohnet György 4 felvonásos színműve a „Vasgyáros” kerül színre félhelyárral. Este az előadás 7 órakor kezdődik, színre kerül a „János vitéz” című daljáték Rózsa Lili, Havasy Szidi és Huber Miksa bucsujával. — Hétfőn kerül először színre Halbe Miksa 3 felvonásos színműve az „Ifjuság”. A színmű főbb szerepeit P. Menszáros Margit, Palágyi Lajos, Csontos Gyula, Szilágyi Aladár és Iványi Antal játsszák

* **Színészek bucsuzása.** Tegnap este bucsuztak el a debreceni közönségtől Sugár Aranka és Karacs Imre. a színház ez alkalommal is zsufozásig megtelt a „Boszorkányvár” előadására, amelynek Sugár A. egyik főszerepét játszotta el. Tiszteletű ezüst koszorúval lepték meg őt. Taps, is bőven jutott a bucsúnak. A darabban utoljára lépett fel még a debreceni színpadon Karacs Imre, a társulat tenoristája, aki hosszú esztendő után megvált Debrecenről. Karacsnak is zajos tüntetésben volt része bucsuja alkalmából.

TAVIRATOK.

Strossmayer temetése.

Zimony, április 13. A mai gyorsvonattal a városi tanács küldöttsége Koszovác Fridolin polgármester, orsz. képviselő vezetésével, valamint a kat. hitközség küldöttsége és Ferencváros külváros kat. hitközség küldöttsége Diakovárba Strossmayer püspök temetésére mentek és a sirra koszorút helyeznek.

A japán-orosz háború.

London, április 13. A Daily Telegraph jelenti Szingaporeból: Az a hely, a melyen az ideérkezett Suttley nevű angol cirkáló az északnyugat felé artó orosz hadihajó mellett elvonult. Szingaporetől körülbelül 550 mért földnyire van keletre. Ugyanennek a lapnak azt táviratozzák Tokióból, hogy a japánok vágyakoznak azután, hogy az orosz hajóhadal megvívják a döntő ütközetet. A japán csatahajók egész nehéz felszerelését felújították. Ha elérkezik az ideje, akkor Togo Formosa vagy pedig a Pescadores szigetek vidékén szembeszáll az ellenséggel.

London, ápr. 13. A Daily Mail jelenti Szurakájából Egy yacht két orosz tiszttel, valamint négy hadihajó Batáviába érkezett. Azt a megerősítést nem nyert hirt hozták, hogy tengeri ütközet volt, a melyben az oroszok megtámadták a japánokat és ez utóbbiak négy hajót vesztettek.

Az angol király utazása.

Palma, április 13. Az angol királyi pár megtekintette az építési emlékeket. Holnap hajóra szállanak, hogy kirándulást tegyenek.

Villongás a török határon.

Konstantinápoly, április 13. A mióta Szfakjanase az 1897-ik évi forradalom feje az elégedetlenekhez csatlakozott, terjed Kré-

tában a mozgalom. Az elmúlt napokban különböző konfliktusok voltak a csendőrség és az elégedetlenek között. Április 6-án egy 28 főnyi csendőresapat Kandianál 13 főkeltőt fogott el, mire a környék lakossága körülvette őket. Vasárnap Káneából egy olasz állomáshajón 132 csendőrből, 40 olaszból és franciából továbbá négy angolból és oroszokból álló vegyes csapat indult meg egy olasz százados vezetésével a körülvevő csendőrök felszabadítására. Tegnap este visszatért az expedíció Káneába és visszahozta a csendőröket a fogoly felkelőkkel együtt, kik már nem voltak körül zárva. Bevonulásukkor utcai tüntetések voltak.

Budapesti gabona tőzsde.

(Déli zárlat.)

Buzakinát és vételkedv javult. Lanyha irányzat mellett 20,000 métermázsra került forgalomba 15—20 fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonaneműek közül tengeri nyugodt, rozs forgalom nélkül Idő: borus.

Buza áprilisra	17.42—44.
„ májusra	17.38—40.
„ októberre	16.54—36.
Rozs áprilisra	14.34—40.
„ októberre	13.24—26.
Zab áprilisra	13.78—80.
„ októberre	11.78—80.
Tengeri májusra	14.78—80.
„ júliusra	14.40—42.
Répe augusztusra	23.40—60.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A török szent-miklósi mandátum.

A török szent-miklósi választókerületben ez év január 26-án mintegy 400 szavazattöbbséggel Somogyi Aladár dr. függetlenségi párti jelöltet választották meg a kormány-párti Borbély Györggyel szemben. A választást dr. Rácz Albert és társai kérvénnyel támadták meg, melyet ma tárgyal a kir. kuria első választási tanácsa Paizs Andor elnöke alatt. A kérvényezőkhöz meghatalmazottja Hajdu Béla dr. szolnoki ügyvéd volt, a megtámadott képviselő védője pedig Tetétleni Armin dr.

A tárgyalás megnyitása után az elnök bejelentette, hogy Somogyi Aladár dr. országgyűlési képviselő e hó 10-én kérvényt adott be a kuriához, amelynek kapcsán orvosi bizonyítvánnyal igazolta, hogy fekvő beteg, és kérte ennélfogva a tárgyalás elhalasztását annyival is inkább, mert személyesen akar védekezni.

Az elnök kérdésére a védő kijelenti, hogy a kérelemhez ma is ragaszkodik. A kérvényezőkhöz meghatalmazottja a tárgyalás elhalasztását ellenezte, mire a kuria tanácskozásra vonult vissza. A kuria a halasztási kérelmet elutasította s felhívta a kérvényezőkhöz meghatalmazottját, a petíció ismertetésére.

A kérvényezőkhöz kizárólag azon az alapon kéri a választás érvénytelenítését, hogy Somogyi Aladár dr. nincsen felvéve az 1905-évi érvényes választói névjegyzékben s ezért választható sem volt.

Tetétleni Armin dr. védő a petícióban foglalt érvénytelenítési ténytet tagadja, mert a képviselő úgy a fővárosi IX—X. kerület, mint a gödöllői választókerület 1905. évi szülő névjegyzékébe föl van véve. Kéri e két választókerület névjegyeinek beszerzését.

A kuria e kérelemnek helyt adott, s elhatározta, hogy a két választói névjegyzéket a belügyminiszteriumtól beszerzi. Ezek beszerzése után a folytatólagos tárgyalásra új határnapot fog kitűzni.

§ **Meglopott színész pár.** A múlt év május havában történt, hogy a debreceni színtársulat két oszlopos tagját Palágyi Lajost és Menszáros Margitot a velük egy udvarban lakó Erdélyi Katalin nevű cselédle-

ány meglopota. A fiatal színészpár ugyanis ez időben kelt egybe és röviddel az esküvő után nászutazásra vagyis inkább nyaralni mentek. Néhány havi távollét után visszatérve azt tapasztalták, hogy távollétükben valaki bent járt bezárt lakásukban és onnan több ruhadarabot és egy arany láncot elloptott. A gyanu első perctől kezdve a vádlottra irányult, aki ellen rögtön meg is tette a károsult színészpár a feljelentést és az ügyben tegnap tartotta meg a törvényszék a tárgyalást. A vádlott konokul tagadta, hogy a lopást elkövette volna s azt állította, hogy nála talált arany láncot, melyre a vádlók mint tulajdonra ráismertek az utcán találta. Ellene bizonyított azonban, hogy az elloptott ruhadarabokból és megtalálták nála egy fehér szoknyát, melyeknek honnan szerzését semmiképp sem tudta igazolni. Es bár védője dr. Varga Imre ügyvéd erősen bizonyítottatta ártatlanságát. A törvényszék fennforogni látta a lopás vétségét és ezért egy havi fogságra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte a vádlottat. Az ítélet ellen úgy a vádlott, mint az ügyész felebbezett.

§ **A szomszjas fatolvaj.** Fázékony természetű ember Harsányi Lajos szoboszlói napszámos, akit a természet ajáféle nyakolaj iránt különös hajlandósággal áldott meg. — Egy kis falopási ügyben állott tegnap a derék magyar a törvényszék előtt, mert Orenstein Dezső fáspecéjét dézsmálta meg egymásután két ízben, hogy mikéze van a fázékony ságnak a falopáshoz, azt igen könnyen ki lehet találni, azt pedig, hogy mi összefüggés van a falopás, fázékony ság és a jóféle nyakolaj között, leplezetlen őszinteséggel megmagyarázta a tárgyalás alkalmával Harsányi Lajos. Az elnök azon kérdésére, hogy hova tette az elloptott fát, egykedvűen így felelt:

— Hát kérem alássan eladtam az árát pedig megittam. Azt hiszem jobb ha bevallom őszintén, mert ugyis hiába tagadnám, nem hinnék el az urak.

Hanem azon már aztán nagyon esodálkozott, hogy a törvényszéket nem hatotta meg ez a nagy őszinteség. Sokalta a reaszabott 6 havi börtön büntetést.

Már kérem — vakargatja az ítéletre a füle tövét — elismerem, hogy bűnös vagyok de ennyit nem érdelek vagy tessék röviddebbre szabni a büntetést vagy apellálok.

Mínt hogy pedig a törvényszék nem hajtott a fenyegetésre hát csakugyan megfelebbezte az ítéletet.

NYILTTÉR.

Utazásnál nélkülözhetetlen.
Egész élelég megvizsgálva
Bécs, 1887. júl. 3.

Kalodonit

nélkülözhetetlen

fogtisztító szer.

A fogak tisztántartására. A fogak közt képződő ártalmas anyagok elhárítására. Üditő hatásu s ez a **kalodon** a legnagyobb sikert érte el s minden művelt államban el van terjedve.

— 1. —

Május 1-én feloszlik

a Piac-utca 7. Vecsey-ház alatti fiók épületünk. A még raktáron levő Lovass és Ladányi csódtömegből visszamaradt divatárukat becsáron alul adjuk el.

Női ruhaszövetek, selymek, csipkék különösen nagyon előnyösen beszerezhetők.

Donogán és Somossy

állandó főzlet, Kistemplombazár.

Tavaszi nyári újdonságok

Nőruha mosószővetek ugymint; honikék karton, zefirek, zefir batistok, selymezefirek, fehér és színes ruhapikétek szerb vászon férfi ingzefirek, gazdasszonyzefirkötények.

Minden szélességű havasi gyolcsok, Ibolya, Rózsa vásznak és minden fajlen vásznak. Kész női és férfi fehér neműek.

KARDOS LÁSZLÓ.

nagyraktáraiban **DEBRECEN,**
Kossuth-utca 9 szám.

PLOMBU. New-York. 104. E. Str 106 !

PLOMBUS!

250,000 hálairat 1 év alatt

**Nincs többé fogfájás!!!!
odvas fog!!!!
büzös-száj!!!!**

Fenti betegségeknek előidézői két ségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kínos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

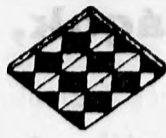
„Plombus“-szal mindenki maga plombirozhatja fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

Plombus ne hiányozzék egy háznál se az egyszeri csekély kiadás százszoros kamatja; a nyugalom. A fogfájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség neto vabbja!

Ára egy adagnak, mely 5-6 odvas fogra elegendő, használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bérhova. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képvisellettől, melynek címe:

Plombus szétküldés Pásztó Heves-megye.

Walla József

Márvány-mozaik és cement-áru gyára

BUDAPEST, VII, Rottenbiller-utca 13.

Grénit-terazzo
Betonirozások
Csatornázások
Turbinák és zsilipek
Medencék
Szökőkutak
Jászolok
Fürdőkádak betonból és fayence-lapokkal borítva
Falburkolatok fayence-lapokkal

Márvány-mozaik-lapok velencei módra
Cement-lapok sima és római mozaikutánzat
Mozaik-lap á la Mettlach
Kerámit- és Klinker-lap
Portland-cementcsövek
Kőagyagcsövek
Roman-cement
Portland-cement
Tűzálló-tégla.

Hirdetések felvételnek

A SZABADSÁG kiadóhivatalában

Csapó-utca 9.

Első kézből a gyárban vásárol Ön olcsón legjobban:
Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyárban.

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi javított tárogató és hangfokozó gerenda feltalálója.

BUDAPEST, II., LANCHID-U. 3. SZ.

Ajánlja saját gyárában készült, általánosan elismert különleges (cím-lítés) fa-, réz-, fuvó és vonós hangszereit, cimbalmodokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedük. 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, forinttól feljebb a legjobb felszereléssel.

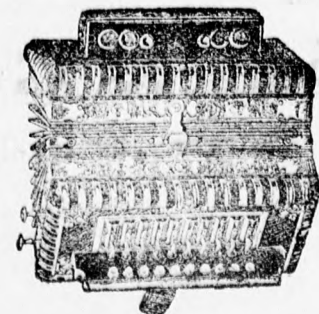
Hangfokozó gerenda mely által bármely hegedü vagy gordonka sokkal jobb, erősebb és lágyab hangot nyer (biztos siker); hegedübe javítás 4—frt.

TÁROGATÓ.

rózsafából, uj ezüst billentyűvel és iskolával, 30.—frttól feljebb **Harmoniumok** világhírű legjobb gyártmány 65.—frttól feljebb

Zenekarok teljes felszerelése, előnyös feltételek mellett jutányos árban, elismert jó minőség, a hadsereg és a legtöbb katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

Harmonikák, legjobb, erős elpusztíthatatlan hangokkal, 2 50- 3.—, 4.—, 5.—forinttól feljebb. **különleges** acél hangu hangverseny harmonikák, saját minták.

Javitások az összes hangszereken, különleges szakszerű pontossággal, jutányos árban eszközöltetnek,

Kezesség minden egyes hangszernél

Kivitel nagyban és kicsinyben

Arjegyzék minden hangszerről **kvá-**
nára ingyen és bérmentve
küldetük,

Killer Ede

egyedüli gőzerőre berendezett butorgyára
Debrecenben.

ahol az országban egyedül egész tömör fából, legtartósabb, legdivatosabb és legkedveltebb egyes buorok valamint egész berendezések készülnek; miről mindenki a gyárban valamint az üzletben meggyőződést szerezhet. — Ismét eladók százalék kedvezményben részesülnek.

1—1905. kbb. szám.

Zárt ajánlati versenytárgyalási hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város közkórházi bizottsága a közkórháznak ágy és ruhanemű szükségletét a szerződés megkötése idejétől számított 3 (három) évi időtartamra vállalat útján óhajván biztosítani, azoknak szállítására zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet.

A szállítási részletes feltételek a közkórház gondnokánál napenként d. e. 9—12, d. u. 3—5 óráig megtekinthetők.

A szállításra csakis bejegyzett helybeli kereskedők pályázhatnak s kizárólag hazai gyártmányul.

Ajánlattevők készpénzben vagy óvadéklépes értékpapirban 1905. évi május hó 15-ik napjának d. e. 12 óráig a közkórház gondnokánál az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzt tartoznak letenni.

Ezen bánatpénz a vállalat elnyerése eséén visszatartatik, s biztosítékká egészítendő ki 10%-ra.

Az ajánlatok 1905. évi május hó 15. napjának déli 12 óráig Debrecen szab. kir. város közkórházának gondnokságánál adandók be.

Később beérkezett, kész minták nélküli vagy bánatpénz letételéről elismervénnyel felnem szereit ajánlat figyelembe nem vétetik.

A zárt ajánlatok 1905. évi május hó 16. d. u. 3 órakor fognak a közkórház gondnoki irodában felbontatni; eredménye felett pedig a kórházi bizottság döntend.

Debrecen, 1905. évi április hó 4-én.

A kórházi bizottság.

Nyíló virágok, csokrok, koszorúk!

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyümölcsfák, diszcserejek, gömbákácfákat és más kertészetbe vágó növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olcsó ár és pontos szállítás biztosított.

Oh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek, Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadoboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

**„NADOR”
GYÓGYSZERTÁR**
BUDAPEST, VI., Váci-körút 17.

Eljen!

Egger mellpasztillái csakhamar meggyógyítot

Kapható, Debrecenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor, Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. Emil, Szilc Ferenc, Tóth Béla gyógyszerésztárában.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázólo-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs keménypadló számára.

Keil-féle „Glasur” fénymáz 45 kr.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 20kr.

Keil-féle szalmakalap festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Borsos Kata cégnél Debrecen.

Tökéletes kutszivattyuk,

kerti-fecskeendők, uthengerek, ülőpadok, asztalok, minde építkezési vasöntvények, legjobbnak elismert

Borsajtók és szőlőzúzó

minden közvetítés kizárásával, költségmentesen, helyben

első kézből, jutányosan

csakis gyártelepünkön vásárolhatók!

Gőzüzemre berendezett, legjobb munkagépekkel ellátott vas- és rézöntődnék, gépmunkáló-, kazán- és kovács

műhelyeink — egyes osztályaikban s kitűnő szakerek által vezetve — a mai előhaladott gépészetnek minden ágát művelik: **Eszterga- és gyaluménkák 2 m. átmérőig végeztenek Gazdasági- és iparigépek szakszerűen olcsón javíttatnak Gőzhengerfurások — a gépek leszerelése nélkül — : ! ! vidéken is teljesíttetik ! ! !**

Gépalkatrészek — bármely anyagból valók — helyben állíttatnak elő! Elő az ócska darabok beküldése, hogy helyettük pontosan munkált új darabok szállíttassanak.

A t. gazdaközönség e nemű szükségleteivel nincs kizárólag a fővárosra utalva, itt **több figyelemmel, gyorsan és jutányosabban lesz kiszolgálva** — s csak önérdeke ellen vét, ha a hazai iránti bizalmatlanságból fentiekre meggyőződést szerezni nek kívánna. — Szolgálatkész tisztelettel

Debreceni vasöntőde és Géplakatosság

Péterfia végén, a hadházi utcában. — (Sürgöny és levélcim: Vasöntőde, Debrecen.)